

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фармацевтичних технологій та менеджменту
Кафедра управління та забезпечення якості у фармації

УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКА ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

(назва освітньої компоненти)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітньої компоненти**

підготовки другий (магістерський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 22 Охорона здоров'я
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 22 Охорона здоров'я
(код і найменування спеціальності)

освітньої програми Технологія фармацевтичних препаратів
(найменування освітньої програми)

спеціалізації(-й) _____
(найменування спеціалізації, за наявності)

2023 рік
рік створення

Робоча програма освітньої компоненти Управління та економіка інноваційною діяльністю спеціальності 226 Фармація, промислова фармація освітньої програми Технології фармацевтичних препаратів (4,1д), (5,6з) для здобувачів вищої освіти 5 курсу.

Розробники:

ЛІТВІНОВА Олена, професор закладу вищої освіти кафедри управління та забезпечення якості у фармації, докт. фарм. наук, професор

(вказати ПІП авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри управління та забезпечення якості у фармації

Протокол від «01» вересня 2023 року № 1

Зав. кафедри управління

забезпечення якості у фармації

(підпис)

проф. Тетяна КРУТСЬКИХ

(прізвище та ініціали)

Робоча програма схвалена на засіданні профільної методичної комісії з економіко-управлінських та соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол від «05» вересня 2023 року № 1

Голова профільної комісії з економіко-управлінських та соціально-гуманітарних дисциплін

(підпис)

проф. Алла НЕМЧЕНКО

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис освітньої компоненти

Мова навчання: українська.

Статус освітньої компоненти: вибіркова.

Передумови вивчення освітньої компоненти: «Управління та економіка інноваційною діяльністю» вивчається у комплексі з вивченням таких дисциплін, як «Управління та економіка хіміко-фармацевтичного підприємств», «Промислова технологія фармацевтичних препаратів».

Предметом вивчення освітньої компоненти «Управління та економіка інноваційною діяльністю» є процес, в ході якого наукова ідея доводиться до стадії практичного використання і починає давати економічний ефект, тобто набуває економічного змісту, а його результат (нововведення) доведене до стадії комерційного використання і одержання ознак ринку..

Інформаційний обсяг освітньої компоненти. На вивчення освітньої компоненти відводиться 105 годин 3,5 кредити ECTS.

2. Мета та завдання освітньої компоненти

Метою викладання освітньої компоненти «Управління та економіка інноваційною діяльністю» є навчання майбутніх спеціалістів володіти теоретичними знаннями і практикою управління інноваційною діяльністю фармацевтичних підприємств та організацій різних форм власності для досягнення ними технологічного і товарного лідерства, виділити особливу значущість інновацій в галузі виробництва лікарських засобів й АФІ» є навчання майбутніх спеціалістів володіти теоретичними знаннями і практикою управління інноваційною діяльністю фармацевтичних підприємств та організацій різних форм власності для досягнення ними технологічного і товарного лідерства, виділити особливу значущість інновацій в галузі виробництва лікарських засобів й АФІ.

Основними **завданнями** викладання освітньої компоненти «Управління та економіка інноваційною діяльністю» є навчання майбутніх спеціалістів володіти теоретичними знаннями і практикою управління інноваційною діяльністю фармацевтичних підприємств та організацій різних форм власності для досягнення ними технологічного і товарного лідерства, виділити особливу значущість інновацій в галузі виробництва лікарських засобів й АФІ» є навчання майбутніх спеціалістів володіти теоретичними знаннями і практикою управління інноваційною діяльністю фармацевтичних підприємств та організацій різних форм власності для досягнення ними технологічного і товарного лідерства, виділити особливу значущість інновацій в галузі виробництва лікарських засобів й АФІ.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Управління та економіка інноваційною діяльністю» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей:**

інтегральна: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній фармацевтичній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової та не фахової аудиторії.

загальні:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 10. Здатність до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді.

ЗК 12. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

спеціальні (фахові, предметні):

ФК 7. Здатність організувати і здійснювати загальне та маркетингове управління асортиментною, товарно-інноваційною, ціною, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичного ринку на основі результатів маркетингових досліджень та з урахуванням ринкових процесів на національному і міжнародному ринках.

Інтегративні кінцеві *програмні результати навчання* (ПРН), формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

ПРН 10. Обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.

ПРН 12. Здійснювати пошук наукових джерел інформації, організувати наукові дослідження на відповідному рівні та обробляти їх результати.

ПРН 19. Організувати і здійснювати загальне та маркетингове управління асортиментною, товарно-інноваційною, ціновою, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичного ринку на основі результатів маркетингових досліджень та з урахуванням ринкових процесів на національному і міжнародному ринках.

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач освіти повинен *знати*:

- закони, що регламентують науково-технічну й інноваційну діяльність підприємства;
- сутність теорії циклічного розвитку;
- сутність механізмів стимулювання і фінансування науково-інноваційної сфери;
- організаційні форми інноваційної діяльності;
- основи теорії прийняття рішень у сфері інновацій;
- методи стимулювання інноваційної діяльності;
- особливості складання і реалізації інноваційних проєктів;
- методи розрахунку ефективності інноваційних проєктів та визначення інноваційних ризиків;

вміти:

- спираючись на принципи, важелі, технології управління інноваціями, здійснювати організаційне моделювання інноваційного розвитку підприємства (організації);
- складати планові кошториси витрат на оновлення виробництва;
- спираючись на чинне законодавство та вивчення бізнес-планів інноваційних та інвестиційних проєктів, оформляти тендерну документацію та брати участь у проєктних тендерах;
- на підставі маркетингових досліджень управляти процесом створення і впровадження нововведень на підприємстві;
- обґрунтувати оптимальні джерела фінансування інноваційної діяльності підприємства;
- здійснювати оперативне управління реалізацією інноваційних проєктів на підприємстві;
- аналізувати проєкти нововведень з точки зору технічних і технологічних переваг;
- формулювати принципи і обирати адекватні обґрунтування інноваційних проєктів.

володіти:

- технологіями збору необхідної економічної інформації, статистичної обробки даних, робота з базами даних, необхідними для управління інноваційною діяльністю;
- аналітичними, статистичними, розрахунковими, економіко-математичними методами оцінки й вибору інноваційних проєктів.

базами даних.

4. Структура освітньої компоненти

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		Л	сем	пр	с. р.		л	сем	Пр	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Управління та економіка інноваційною діяльністю										
Тема 1. Теоретичні засади управління інноваційною діяльністю фармацевтичної компанії	18	4	2	2	10	13	1			12
Тема 2. Планування та організаційне забезпечення інноваційної діяльності	14	2		2	10	13	1			12

фармацевтичної компанії.									
Тема 3. Фінансове забезпечення та витрати на здійснення інноваційної діяльності.	14	2		2	10	13	1		12
Тема 4. Інноваційні проекти та оцінка ефективності інновацій	20	2		8	10	13		1	12
Тема 5. Державне регулювання інноваційної діяльності <i>Контроль засвоєння ЗМ</i>	19	4	2		13	18	1	1	16
Разом за змістовим модулем 1	85	14	4	14	53	70	4	2	64
<i>Семестровий залік</i>	20			4	16	20		2	18
Усього годин	105	14	4	18	69	90	4	4	82

5. Зміст програми освітньої компоненти

Змістовий модуль 1. Управління та економіка інноваційною діяльністю

Тема 1. Теоретичні засади управління інноваційною діяльністю фармацевтичної компанії.

Актуальність інноваційної діяльності для забезпечення конкурентоспроможності фармацевтичної компанії. Сутність інновацій та інноваційної діяльності фармацевтичного підприємства (організації). Класифікація інновацій у фармації. Функції управління інноваційною діяльністю. Нормативно-правове регулювання інноваційної діяльності.

Тема 2. Планування та організаційне забезпечення інноваційної діяльності фармацевтичної компанії.

Сутність планування інноваційної діяльності. Інноваційні організаційні структури та їх класифікація. Організаційна побудова інноваційної організації. Сутність і класифікація інноваційних ризиків.

Тема 3. Фінансове забезпечення та витрати на здійснення інноваційної діяльності.

Класифікація джерел фінансування інноваційної діяльності. Форми опосередкованого фінансування інноваційної діяльності. Венчурний капітал та венчурне підприємництво. Склад і структура інноваційних витрат.

Тема 4. Інноваційні проекти та оцінка ефективності інновацій.

Поняття і сутність інноваційного проекту. Порядок розробки і реалізації інноваційного проекту. Аналіз та вибір інноваційних проектів. Ефект і ефективність впровадження інновацій. Методи оцінки ефективності інноваційних проектів.

Тема 5. Державне регулювання інноваційної діяльності.

Актуальність державного регулювання інноваційної діяльності в умовах ринку. Іноземний досвід державного регулювання інноваційної діяльності. Шляхи комерціалізація інтелектуальної власності.

Семестровий залік.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теоретичні засади управління інноваційною діяльністю фармацевтичної компанії	4	1
2	Планування та організаційне забезпечення інноваційної діяльності фармацевтичної компанії.	2	1
3	Фінансове забезпечення та витрати на здійснення інноваційної діяльності.	2	1

4	Інноваційні проєкти та оцінка ефективності інновацій	2	
5	Державне регулювання інноваційної діяльності	4	1
Усього годин		14	4

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теоретичні засади управління інноваційною діяльністю фармацевтичної компанії	2	
2	Планування та організаційне забезпечення інноваційної діяльності фармацевтичної компанії.		
3	Фінансове забезпечення та витрати на здійснення інноваційної діяльності.		
4	Інноваційні проєкти та оцінка ефективності інновацій		
5	Державне регулювання інноваційної діяльності Контроль змістового модуля	2	
	Семестровий залік		
Усього годин		4	

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теоретичні засади управління інноваційною діяльністю фармацевтичної компанії	2	
2	Планування та організаційне забезпечення інноваційної діяльності фармацевтичної компанії.	2	
3	Фінансове забезпечення та витрати на здійснення інноваційної діяльності.	2	
4	Інноваційні проєкти та оцінка ефективності інновацій	8	1
5	Державне регулювання інноваційної діяльності Контроль змістового модуля		1
	Семестровий залік	4	2
Усього годин		18	4

9. Теми лабораторних занять

Не передбачено робочим навчальним планом

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теоретичні засади управління інноваційною діяльністю фармацевтичної компанії	10	12
2	Планування та організаційне забезпечення інноваційної діяльності фармацевтичної компанії.	10	12
3	Фінансове забезпечення та витрати на здійснення інноваційної діяльності.	10	12
4	Інноваційні проєкти та оцінка ефективності інновацій	10	12
5	Державне регулювання інноваційної діяльності	13	16

Контроль змістового модуля		
Семестровий залік	16	18
Усього годин	69	82

Завдання для самостійної роботи

Підготовка рефератів за темами

1. Інноваційна діяльність у фармації
2. Особливості патентних досліджень у фармації
3. Роль і значення інноваційної діяльності для підвищення конкурентоспроможності фармацевтичного підприємства
4. Вплив інноваційної діяльності на конкурентоспроможність лікарських засобів
5. Аналіз особливостей інноваційної політики провідних країн: США, Японки, Франції
6. Сутність функції прогнозування в інноваційної діяльності
7. Метод Дельфі та його застосування в управлінні інноваційною діяльністю
8. Сутність функції планування інноваційної діяльності
9. Функція контролю в інноваційній діяльності
10. Вимоги до менеджерів в інноваційній сфері
11. Процес прийняття рішень в інноваційної діяльності
12. Особливості управління інноваціями
13. Інноваційні ризики
14. Оцінка ефективності інновацій
15. Державне управління інтелектуальною власністю
16. Служби інтелектуальної власності та трансферу технологій в компанії
17. Загальні міжнародні угоди з питань інтелектуальної власності
18. Поняття патентної чистоти. Державний стандарт України ДСТУ 3574-97

11. Індивідуальні завдання

Не передбачено робочим навчальним планом

12. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінка з освітньої компоненти визначається з урахуванням результатів поточної навчальної діяльності здобувача вищої освіти та оцінок засвоєння ним окремих модулів.

Успішність кожного здобувача вищої освіти оцінюється за 100-бальною шкалою.

За поточну навчальну діяльність в межах модуля здобувач вищої освіти може отримати 60 балів. Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати під час складання змістового контролю з урахуванням балів за самостійну роботу – 40 балів.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (проводиться під час кожного заняття) – контроль теоретичних знань, практичних умінь та навичок. При засвоєнні кожної теми змістового модуля за поточну навчальну діяльність здобувачам виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються. В залежності від кількості набраних балів здобувач може отримати за вивчення модуля на практичних заняттях **максимально 60 балів** або **мінімально — 35 балів**.

Застосовується така система бальних оцінок для **практичних занять**: за кожну тему змістового модулю здобувач може набрати **min -7 балів, max — 12 балів** за тему.

Система оцінювання, бали	Критерії оцінки
7	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> • виявив недостатньо глибокі знання основного програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання; • практичне завдання виконав самостійно, але допустив значні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
9	виставляється студенту, який: <ul style="list-style-type: none"> • виявив повне знання програмного матеріалу при усній або письмовій

	<p>відповіді на теоретичне запитання, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки;</p> <ul style="list-style-type: none"> практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано студентом самостійно, але допустив незначні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
12	<p>виставляється студенту, який:</p> <ul style="list-style-type: none"> виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичні запитання, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання; практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано студентом самостійно без помилок та містить пояснення проведеного рішення.

Для допущення до семестрового заліку здобувач вищої освіти повинен здати всі теми з освітньої компоненти та скласти контроль засвоєння ЗМ на прохідний бал.

Контроль засвоєння ЗМ проводиться у формі заліку за затвердженими білетами. Модуль вважається зарахованим, якщо здобувач вищої освіти набрав не менше мінімального балу.

Застосовується така система бальних оцінок для **контролю засвоєння ЗМ** здобувач може набрати **min – 25 балів, max — 40 балів**.

Система оцінювання, бали	Критерії оцінки
25-30	<p>виставляється студенту, який:</p> <ul style="list-style-type: none"> виявив недостатньо глибокі знання основного програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання; практичне завдання виконав самостійно, але допустив значні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
31-35	<p>виставляється студенту, який:</p> <ul style="list-style-type: none"> виявив повне знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки; практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано студентом самостійно, але допустив незначні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
36-40	<p>виставляється студенту, який:</p> <ul style="list-style-type: none"> виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичні запитання, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання; практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано студентом самостійно без помилок та містить пояснення проведеного рішення.

Загальна оцінка включає результати семестрового екзамену за 100-бальною шкалою: максимально 100 балів або мінімально — 60 балів.

13. Форми поточного та семестрового контролю успішності навчання

Поточний контроль здійснюється по кожному практичному заняттю відповідно конкретним цілям теми, під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачем вищої освіти для тих тем, які студент опрацьовує самостійно і вони не належать до структури практичного заняття.

При засвоєнні кожного практичного заняття модулю за поточну навчальну діяльність здобувачу вищої освіти виставляються оцінки за бальною шкалою. Наприкінці вивчення

змістового модулю бальна оцінка підсумовується з врахуванням індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Семестровий підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення модулю. До контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою, та при вивченні модулю набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Форма проведення підсумкового контролю стандартизована і включає контроль теоретичної і практичної підготовки.

Форма контролю – залік.

14. Методичне забезпечення

1. Робоча програма освітньої компоненти.
2. Навчальний посібник.
3. Методичні матеріали комп'ютерних презентацій лекцій.
4. Методичні рекомендації до практичних занять.
5. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
6. Перелік теоретичних питань до змістового модульного контролю.
7. Тестові завдання.
8. Пакет білетів для контролю засвоєння змістового модулю.

15. Рекомендована література

Основна

1. Посилкіна, О. В. Управління інноваційною діяльністю : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОПП «Ф» / О. В. Посилкіна, О. В. Літвінова, Ю. С. Братішко. - Х. : НФаУ, 2018. – 270 с.
2. Посилкіна О. В. Інтелектуальний бізнес : навчальний посібник / О. В. Посилкіна, О.В. Літвінова. – Х. : НФаУ, 2018. – 220 с

Допоміжна

1. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.93 р. № 3687-ХІІ, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua> - Заголовок з екрану.
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-ІV, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua> - Заголовок з екрану.
3. Litvinova O, Klager E, Tzvetkov NT, Kimberger O, Kletecka-Pulker M, Willschke H, et al. Digital Pills with Ingestible Sensors: Patent Landscape Analysis. *Pharmaceuticals (Basel)*. 2022 Aug 19;15(8):1025.
4. Litvinova O, Klager E, Yeung AWK, Tzvetkov NT, Kimberger O, Kletecka-Pulker M, Willschke H and Atanasov AG (2023), Bibliometric analysis and evidence of clinical efficacy and safety of digital pills. *Front. Pharmacol.* 14:1023250. doi: 10.3389/fphar.2023.1023250

6. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Центр дистанційних технологій навчання НФаУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pharmel.kharkiv.edu>
2. Офіційний сайт кафедри управління та забезпечення якості у фармації НФаУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://quality.nuph.edu.ua/>
3. Офіційний сайт Наукової бібліотеки НФаУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.nuph.edu.ua/>
4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Верховної ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://rada.gov.ua>